
Po IV Zjeździe PZPR : nasze zadania

Palestra 8/7(79), 2-4

1964

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Po IV Zjeździe PZPR

Nasze zadania

Przed trzema tygodniami zakończył obrady IV Zjazd Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Przypadł on w dwudziestolecie istnienia Polski Ludowej i stał się okazją do zbilansowania wieloletniego ogromnego wysiłku nad przebudową kraju, jego fundamentów gospodarczych, jego substancji socjalnej i kulturalnej, zbilansowania trudu przewartościowania wielu wartości — społecznych, politycznych i moralnych. Dokonano wielkiej pracy, która z kraju nieuprzemysłowionego, biednego uczyniła kraj zasobny, prężny gospodarczo, wszechstronnie zaawansowany, kraj, z którym się poważnie liczą na arenie międzynarodowej.

IV Zjazd Partii, opierając się na tezach Komitetu Centralnego, które stały się przedmiotem ogólnospołecznej dyskusji, wytyczył kierunki dalszego rozwoju naszej ojczyzny zarówno w dziedzinie gospodarczej, jak i w dziedzinie demokracji socjalistycznej oraz wychowania społeczeństwa. Program ten stał się programem całego narodu, programem tych wszystkich, którym bliska jest sprawa przyszłości kraju i jego rozkwitu, sprawa socjalizmu. Wykazała to w pełni poprzedzająca Zjazd dyskusja, potwierdziła dyskusja zjazdowa.

W walce o realizację konkretnych, wytyczonych przez Partię zadań nie może zabraknąć prawników.

„Tezy na IV Zjazd Partii są zapowiedzią dalszej ofensywy na polu budownictwa socjalistycznego w Polsce — mówił na przedzjazdowej naradzie aktywu partyjnego ZPP sekretarz KC PZPR tow. Ryszard Strzelecki. — Podjąwszy dyskusję nad тезami oraz w oparciu o uchwały IV Zjazdu, świat prawniczy z pewnością znajdzie swoje właściwe miejsce w tej ofensywie świadom tego, że rola prawnika łączy się na najszerszym froncie z poczynaniami i polityką Partii. Stopień aktywności w tej ofensywie będzie miarą zaangażowania, ofiarności i patriotyzmu polskiego prawnictwa. Liczymy na to, że prawnicy polscy staną w pierwszych szeregach budowniczych Polski Ludowej, Polski socjalistycznej”.

Musi znaleźć swoje miejsce w tej ofensywie także adwokatura, adwokatura w swej nowej postaci, jaką dała jej ostatnia reforma, adwokatura bardziej uspołeczniona, bliższa społeczeństwu, jego pracy i potrzebom.

Jednym z podstawowych warunków dalszego rozwoju naszego kraju, na który zwracają uwagę tezy i referat Komitetu Centralnego wygłoszony przez tow. Władysława Gomułkę, dyskusja poprzedzająca IV Zjazd i dyskusja na samym Zjeździe, wreszcie jego uchwały — jest usprawnienie zarządzania gospodarką narodową. Oznacza to większą niż dotychczas dyscyplinę planowania, kierowania i działalności finan-

sowej w zakładach pracy, zjednoczeniach i resortach. Czyż można jednak wyobrazić sobie postęp w tej dziedzinie bez pomocy prawników, bez pomocy adwokatów-radców prawnych? Pomocy r z e c z y w i s t e j, niesionej przez radcę prawnego ściśle związanego z konkretną jednostką gospodarczą, wyspecjalizowanego, uzbrojonego nie tylko w wiedzę „kodeksową”, lecz także w znajomość praw rządzących gospodarką, współdziałającego na co dzień z kierownictwem i aktywnym zakładowym, znającego założenia ustrojowe i gospodarcze i zaangażowanego ideowo w ich realizację.

Ustawa o ustroju adwokatury stwarza możliwości wykształcenia takiego typu radcy prawnego-działacza gospodarczego i społecznego. Taki radca prawny będzie miał zawsze wiele do powiedzenia w miejscu swej pracy. Również w dziedzinie stosunków międzyludzkich w zakładzie pracy głos jego będzie miał wagę w ich kształtowaniu.

Materiały IV Zjazdu PZPR wyraźnie podkreśliły konieczność dalszego umacniania praworządności socjalistycznej. Praworządności rozumianej dwustronnie i przestrzeganej tak przez organa administracji państwowej wobec obywatela, jak i przez obywatela wobec państwa. W świetle zadań nakreślonych przez Partię szczególnego znaczenia nabiera obowiązek kształtowania świadomości społecznej, ugruntowania nowej socjalistycznej moralności, socjalistycznego stosunku do pracy i własności społecznej. Oznacza to konieczność szerokiej pracy organizacyjnej, politycznej i wychowawczej.

Konkretnym przejawem tej pracy będzie dalsze rozszerzanie społecznej działalności adwokatury w ramach Zrzeszenia Prawników Polskich, Komitetów Frontu Jedności Narodu, społecznych komisji rad narodowych, samych rad itp., działalności zapoczątkowanej już i prowadzonej w szeregu wojewódzkich izb adwokackich, jak np. białostockiej, wrocławskiej, łódzkiej czy warszawskiej. Popularyzowanie prawa, społeczne poradnictwo prawne, pomoc w rozwijaniu nowych form sądownictwa społecznego — to tylko kilka form tej działalności, która musi stać się powszechnym, dobrowolnie na siebie przyjętym przez adwokatów obowiązkiem.

Adwokatura w samej swej istocie jest pełnieniem służby społecznej. Adwokaci, docierając do szerokich kręgów społeczeństwa, mają codziennie niemal możliwość wpływania na kształtowanie jego socjalistycznej świadomości. Adwokat z tytułu swego zawodu spotyka się w swej pracy nie tylko z przestępcami *stricto sensu*, lecz niejednokrotnie również z ludźmi, których wadliwa ocena własnego postępowania pcha ku rozgoryczeniu. Rozumna pomoc w odzyskaniu właściwego spojrzenia na fakty i zjawiska jest jednym z ważnych obowiązków zawodu adwokackiego.

Udział adwokata w dziedzinie wymierzania sprawiedliwości występuje najjaskrawiej w procesie karnym. obrońca występuje tu nie tyl-

ko jako osoba zaufana oskarżonego, lecz musi mieć także na uwadze interes ogólny. Na tym właśnie polega adwokacki obowiązek ochrony i umocnienia porządku prawnego PRL, jak to głosi art. 6 u. o u.a. A dotyczy to wszelkiego rodzaju spraw prowadzonych przez adwokata, nie tylko karnych. Odpowiedzialna i trudna to — doprawdy — rola.

Rola adwokata polega m. in. na krytycznej ocenie zawartego w aktach materiału. To jest jego prawo, a nawet jego obowiązek. Krytyka ta dotyczy postępowania dowodowego i dostrzeżonych przez adwokata nieprawidłowości czy wad w funkcjonowaniu jednostek gospodarczych, co umożliwiałoby popełnianie przestępstw. Rzecz w tym, by ta ocena była rzeczowa i odpowiedzialna, by była utrzymana w granicach interesu społecznego, a zatem — by była budująca.

Do wykonania tych zadań konieczna jest nie tylko dokładna znajomość prawa, ale i wysokie wyrobienie społeczne i polityczne. Podstawy szerszego uspołecznienia adwokatury stworzyła ustawa o jej ustroju. Wkłada to na organy samorządu adwokackiego szczególne obowiązki. Obecna ustawa o u.a. daje im środki do ich wykonania.

BRONISŁAW DOBRZAŃSKI

Jakie zmiany w stosunku do prawa spadkowego z 1946 r., wprowadzi kodeks cywilny?

Uwagi ogólne

Tytuł artykułu zapowiada jego zasięg i cel. Przepisy dekretu o prawie spadkowym z dnia 8 października 1946 r., normujące materialne prawo spadkowe, nie uległy — poza przepisem art. 134 — żadnej wyraźnej zmianie (niektóre z nich wynikały *implicite* np. z ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej) aż do wydania ustawy z dnia 29 czerwca 1963 r. (Dz. U. Nr 28, poz. 168). Dopiero ta ustawa wprowadziła liczne zmiany w jednej co prawda, ale za to szczególnie ważkiej dziedzinie, a mianowicie w zakresie dziedziczenia gospodarstw rolnych. Z kolei przepisy dotyczące tego dziedziczenia zostały zastąpione przez art. 1058 — 1088 kodeksu cywilnego, które obowiązują już od chwili ogłoszenia tego kodeksu, czyli od dnia 18 maja 1964 r. (art. I przep. wpraw. k.c.).

Otóż przez zaznaczenie w tytule artykułu, że chodzi mi o prawo spadkowe „z 1946 r.”, chciałem wyjaśnić, że nie będę w nim zupełnie omawiać bardzo spe-